

2018 -02- 08

Diariernr.

KS/2018:129

Ärendetyp

007

Revisionsrapport

Martin Halldén
Jenny Nyholm

Januari 2018

Granskning av hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag

Osby kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Syfte och revisionsfråga.....	4
2.2.1.	Kontrollfrågor:.....	4
2.3.	Avgränsning och metod.....	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Rutiner för ansökan, rekvirering och	6
	rapportering.....	6
3.1.1.	Förskola och grundskola	6
3.1.2.	Äldreomsorg	7
3.2.	Kartläggning av riktade statsbidrag	8
3.3.	Budget och redovisning	10
3.3.1.	Förskola och grundskola	11
3.3.2.	Äldreomsorgen	11
3.4.	Återrapportering till nämnd	12
4.	Revisionell bedömning.....	13
4.1.	Avstämning mot kontrollfrågor.....	13
4.2.	Revisionell bedömning	14
4.3.	Rekommendationer.....	14
Bilaga 1:	Kartläggning av riktade statsbidrag	18

1. **Sammanfattning**

På uppdrag av Osby kommuns förtroendevalda revisorer har PwC gjort en granskning av hanteringen av riktade eller specialdestinerade statsbidrag inom förskola, grundskola och äldreomsorg. Granskningen har omfattat barn- och skolnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?*

Efter genomförd granskning gör vi den sammanfattande bedömningen att barn- och skolnämnden inte fullt ut har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer vidare att vård- och omsorgsnämnden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Den sammanfattande bedömningen baseras på följande iakttagelser:

- Ansvaret för hantering av riktade statsbidrag är tydliggjort inom respektive verksamhet/förvaltning. Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner för hanteringen. Dokumenterade rutiner saknas inom barn- och skolförvaltningen.
- Barn- och skolnämnden fattar i regel inte formella beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag. Vård- och omsorgsnämnden fattar beslut om bidrag överstigande sex prisbasbelopp. Av berörda nämndernas delegationsordningar framgår att berörda förvaltningschefer har rätt att på delegation fatta beslut om projektmedel, EU-bidrag m.m. upp till sex prisbasbelopp.
- Vår kartläggning och verifiering visar att berörda nämnder har sökt 15 av de totalt 27 olika riktade statsbidrag inom granskningsområdet som funnits tillgängliga under granskningsperioden, varav 13 inom förskola och grundskola och 2 inom äldreomsorg.
- Inom barn- och skola läggs alla vid budgettillfället kända riktade statsbidrag in i verksamhetens detaljbudget för utförarna. Bidrag som inkommer senare under året läggs inte in i budget utan hanteras i löpande redovisning. Inom vård- och omsorg tas riktade statsbidrag inte med i verksamhetens detaljbudget. Det saknas kommunövergripande rutiner för hur statsbidrag ska hanteras i budget.
- Redovisning sker i huvudsak i enlighet med RKR. Alla riktade statsbidrag projektförs i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs kostnader löpande på respektive projektnummer.

- Det sker ingen samlad redovisning av riktade statsbidrag till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. Regelmässig årlig åiterrapportering sker dock till berörda nämnder.

I syfte att förstärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- I samverkan med kommunens centrala ekonomiavdelning årligen kartlägga vilka riktade statsbidrag som finns att söka.
- Statsbidrag som planeras att sökas/inte sökas bör beslutas av berörd nämnd, alternativt redovisas för berörd nämnd i det fall ansökan sker i enlighet med delegationsbeslut.
- Ansökningar om riktade statsbidrag som påverkar verksamhetens omfattning och finansiering under en längre period bör behandlas av nämnd.
- Tydliggör nämndernas delegationsordningar med avseende om ansökningar av riktade statsbidrag får ske enligt delegationsbeslut. Av nuvarande delegationsordningar framgår att ansökningar av projektmedel, EU-bidrag m.m. har delegerats.
- De riktade statsbidrag som söks bör tas upp i verksamheternas detaljbudgetar och budgeteras i ekonomisystem.
- Åiterrapportera till kommunstyrelsen och nämnderna de sökta och erhållna riktade statsbidragen.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Osby kommun utför PwC en granskning av hantering och rutiner avseende riktade statsbidrag.

Den direkta statliga styrningen av kommunerna ökar allt mer och i den statliga styrningen ingår ofta ekonomiska incitament.

Antalet riktade statsbidrag ökar från år till år. År 2016 och 2017 uppgick dessa till sammantaget till ca 85 stycken bidrag inom olika områden. En del av bidragen kräver mycket omfattande förarbeten och administration från kommunernas sida, medan andra bidrag kan rekvireras och redovisas i efterhand.

I takt med att staten ökar de riktade statsbidragen istället för att öka de generella statsbidragen ställs allt större krav på att kommunerna har goda rutiner för att fånga upp att dessa bidrag finns, och för att ansöka om dem.

Kommunstyrelsen, genom ekonomiavdelningen, har att säkerställa kommunens finansiering. Ofta ligger dock uppdraget att söka de riktade statsbidragen på förvaltningarna.

2.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet är att granska om berörda nämnder har ändamålsenliga rutiner för att söka riktade statsbidrag i den omfattning man är berättigad till. Syftet är vidare att kontrollera om korrekta beslut har fattats i de fall man har sökt eller valt att inte söka de riktade statsbidragen, samt att redovisning sker i enlighet med RKR¹. Granskningen syftar därmed till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?*

2.2.1. Kontrollfrågor:

Revisionsfrågan besvaras utifrån följande uppställda kontrollfrågor:

- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökning/rekvirering och rapportering av riktade statsbidrag?
- Har berörda nämnder sökt de riktade statsbidrag som de är berättigade till?
- Hur fattas formella beslut avseende ansökan/att eventuellt inte ansöka riktade statsbidrag? Har nämndbeslut/delegationsbeslut fattats?

¹ Rådet för Kommunal Redovisning

- Har bidragen tagits med i verksamhetens detaljbudget?
- Redovisning av riktade statsbidrag sker i enlighet med RKR?

2.3. Avgränsning och metod

Granskningen avgränsas till att omfatta riktade statsbidrag inom förskola, grundskola och äldreomsorg. Granskningen avgränsas till berörda nämnder och omfattar inte statsbidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamheten.

Granskningen genomförs genom kartläggning av tillgängliga riktade statsbidrag inom granskningsområdet, samt genom dokumentstudier avseende rutiner, detaljbudget, fattade beslut och redovisning. Vidare sker intervjuer med berörda tjänstemän.

Inom ramen för den här granskningen har följande tjänstemän intervjuats:

- Tf. Ekonomichef
- Vård- och omsorgschef
- Verksamhetscontroller, Vård och omsorg
- Förvaltningschef, Barn och skola
- Verksamhetscontroller, Barn och skola
- Verksamhetsutvecklare, Barn och skola

Rapporten har sakgranskats av berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Rutiner för ansökan, rekvirering och rapportering

Riktade statsbidrag, även kallade specialdestinerade statsbidrag, är tidsbegränsade och avsedda för en bestämd verksamhet eller visst ändamål/åtgärd. I Osby kommun är det barn- och skolnämnden och vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för att söka statsbidrag inom förskola och grundskola respektive äldreomsorg, och bidragen tillfaller nämndernas budget i sin helhet. Den praktiska hanteringen att bevaka, besluta om, ansöka om/rekvirera samt återrapportera riktade statsbidrag sker på berörda förvaltningar. Detta ställer krav på att nämnderna och förvaltningarna har ändamålsenliga rutiner och riktlinjer avseende beslut och ansökningar av statsbidragen. I barn- och skolnämndens internkontrollplan 2018 finns en kontroll avseende rutin för riktade statsbidrag för att säkerställa att det finns rutin för ansökning, rekvirering och rapportering.

Det finns i Osby kommun inga övergripande rutiner avseende riktade statsbidrag, utan bevakning, ansökning, och rapportering sker på nämnderna.

3.1.1. Förskola och grundskola

Det är förvaltningschefen vid barn- och skola som har det yttersta ansvaret avseende riktade statsbidrag inom förskola och grundskola. All hantering sker centralt på förvaltningen i nära dialog med områdeschefer, rektorsgrupp, förskolechefer och ledningen. Det saknas dokumenterade rutiner för hantering av riktade statsbidrag inom barn och skola. Vid intervju anges de rutiner som finns idag ska dokumenteras. Berörda tjänstemän upplever att det finns god kontroll och att det finns uppbackning vid frånvaro.

Bevakning av bidrag sker framförallt via Skolverkets hemsida genom statsbidragskalendern och den digitala plattformen "mina sidor". Bevakning sker även via andra myndigheter, t.ex. Kulturrådet. Det är verksamhetscontroller och verksamhetsutvecklare som sköter bevakning av bidrag som avser förskola och grundskola. Tillammans med områdeschef förskola och grundskola görs en kartläggning av vilka bidrag som finns tillgängliga och diskussion förs huruvida de ska ansöka om kartlagda bidrag. Bidrag avseende gymnasieskolan hanteras separat, men berörda tjänstemän träffas kontinuerligt för att säkerställa att alla statsbidrag fångas upp. Vidare förs diskussioner med rektorsgruppen och enligt uppgift sker kontinuerlig dialog mellan förvaltning, chefer och ledningen.

Det är områdescheferna för de olika verksamheterna som fattar beslut om vilka bidrag de ska söka. Rapportering om vilka bidrag som söks sker till nämnden. Inom barn och skola fattas inte formella delegationsbeslut. De intervjuade upplever att det är tydligt att det är förvaltningen som ska söka vissa bidrag. De har diskussioner inom kommunledningsgruppen avseende bidrag som hamnar i gråzon och för-

valtningscheferna träffas varje vecka. Både verksamhetsutvecklaren och verksamhetscontroller har behörighet att lämna in ansökningar på Skolverkets "mina sidor".

3.1.2. Äldreomsorg

Huvudansvaret för hantering av riktade statsbidrag som avser äldreomsorg innehas av vård- och omsorgschefen vid vård- och omsorgsförvaltningen. Verksamhetscontroller har den sammanhållande rollen. Inom förvaltningen finns en framtagen dokumenterad rutin (beslutad 2017-01-01) för hantering av statsbidrag. Under intervju uppges att det är en liten grupp som arbetar med dessa frågor och att de täcker upp för varandra vid frånvaro. Framöver kommer även verksamhetscheferna (nyinrättade tjänster) vara mer delaktiga, både avseende bevakning och hantering.

Bevakning av bidrag sker framförallt genom Socialstyrelsen och SKL. Från Socialstyrelsen skickas information per mail när det är dags att ansöka om bidrag. Bevakningen hanteras i tre led; inom nätverk, vård- och omsorgschef + verksamhetscontroller samt inom ekonomiavdelningen. Tillsammans kartläggs vilka riktade statsbidrag som finns att söka och därefter informeras nämnden. Ansökningar som avser bidrag upp till sex prisbasbelopp kan förvaltningschefen fatta beslut om. Vid intervju anges att beslutsrätten ibland delegeras till verksamhetscontroller. För att ansöka om större bidrag görs ett ärende till nämnden som beslutar om ansökan och ger vård- och omsorgschefen rätt att verkställa ansökan. Enligt rutinen så diarieförs ansökningar som nämnden beslutar om. Vid intervju anges att nämnden inte alltid fattar beslut. För bidrag som finns att söka flera år i rad har hittills endast ett beslut fattats. Vi har inhämtat nämndens beslut (2016-03-17) avseende stimulansmedel för kunskapssatsning för baspersonal inom äldre- och funktionshinderomsorgen 2016. Vi har även inhämtat nämndens beslut (2015-12-15) avseende Äldresatsning 2016 (Ökad bemanning inom äldreomsorgen 2016). Av båda besluten framgår att verksamhetsområdeschefen får i uppdrag att rekquirera statsbidraget. Nämndbeslut eller delegationsbeslut för ansökningar inom Ökad bemanning inom äldreomsorgen under 2017 har inte fattats.

Rekquirering av bidrag görs av verksamhetscontroller vid förvaltningen, som upprättar ett särskilt ansvar, verksamhet och projektnummer för varje statsbidrag och för varje år. Efter genomförd ansökan/rekquirering lämnas förslag till nämnden hur statsbidraget ska användas som fattar beslut om fördelning av bidraget.

Verifiering

Vi har inhämtat berörda nämnders delegationsordningar för att kontrollera vem som har delegation att fatta beslut om att ansöka om riktade statsbidrag. Följande har noterats:

- Vi har via delegationsordning kunnat verifiera att förvaltningschef inom barn- och skola har rätt att på delegation fatta beslut om att ansöka om projektmedel, EU-bidrag m.m. upp till sex prisbasbelopp.
- Vi har via delegationsordning kunnat verifiera att vård- och omsorgschefen har rätt att på delegation fatta beslut om att ansöka om projektmedel, EU-

bidrag m.m. upp till sex prisbasbelopp. För bidrag över sex prisbasbelopp har delegation lämnats till vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott.

3.2. Kartläggning av riktade statsbidrag

Inom förskola, grundskola och äldreomsorg finns riktade statsbidrag att söka främst från Skolverket och Socialstyrelsen, men även från övriga instanser såsom Kulturrådet och Boverket.

Inom ramen för granskningen har vi gjort en kartläggning av de riktade statsbidrag som funnits att söka inom granskningsområdet under granskningsperioden 2016 samt 2017. Sammantaget har vi valt att granska 27 stycken olika bidrag. Se bilaga 1 för en sammanställning av kartlagda bidrag.

Berörda verksamheter uppger att de söker alla bidrag som bedöms relevanta och att de inte ansöker om bidrag i mindre omfattning än vad de är berättigade till. Beslut om att inte söka om bidrag avseende förskola och grundskola tas av förvaltningschefen för barn och skola efter dialog med verksamhetsutvecklare, områdeschef och rektorsgruppen. Inom vård och omsorg saknas konkret rutin för hur ett beslut om att inte söka ett bidrag skulle fattas.

Vi har inhämtat en sammanställning över vilka riktade statsbidrag som berörda nämnder/verksamheter har ansökt om inom respektive område, inklusive ansökt belopp samt beviljat anslag. I nedanstående tabeller redogörs för utfallet av inhämtade sammanställningar.

Tabell 1: Riktade statsbidrag inom förskola och grundskola

Statsbidrag	Ansökt belopp, kr	Beviljat anslag, kr
Karriärtjänster HT 2016	541 875	541 875
Karriärtjänster VT 2017	595 000	595 000
Karriärtjänster HT 2017	595 000	595 000
Lovskola 2017	26 455	144 000
Lågstadiesatsningen 2016/2017	4 644 198	4 644 198
Lågstadiesatsningen 2017/2018	2 700 265	2 400 265
Läraryftet 2016	<i>i.u.</i>	93 750
Läraryftet 2017	105 000	105 000
Lärlönelyftet HT16 (inkl. gymnasiet)	1 900 000	1 873 868
Lärlönelyftet 2017 (inkl. gymnasiet)	2 580 140	2 580 140
Läsllyftet 2016	54 000	54 000
Läsllyftet 2017/2018	999 000	999 000
Läxhjälp 2016	<i>i.u.</i>	261 000
Läxhjälp 2017	90 000	90 000
Mindre barngrupper i förskolan 2016/2017	1 002 000	1 002 000
Mindre barngrupper i förskolan 2017/2018	1 680 000	1 680 000

Papperslösa barn 2016	67 517	67 517
Papperslösa barn VT 2017	52 299	52 299
Papperslösa barn HT 2017	52 299	<i>Ej klart</i>
Samordnare för nyanländas lärande	138 200	138 200
Samverkan för bästa skola	<i>Deltar</i>	<i>Deltar</i>
Skapande skola 2017/2018	380 000	380 000
Ökad jämlikhet 2017	912 333	924 308
TOTALT:		19 221 420

Utöver ovanstående bidrag har verksamheten sökt ett antal bidrag som inte har ingått i granskningen:

- Förstärkt bemanning inom barn- och ungdomsvården
- Kompetensutveckling inom barn- och ungdomsvården
- Parkskolan för alla
- Skoldatatek
- Fritidshemssatsningen

Tabell 2: Riktade statsbidrag inom äldreomsorg

Statsbidrag	Ansökt/ rekvirerat belopp, kr	Beviljat anslag, kr
Kunskapssatsning för baspersonal i äldre- och funktionshindersomsorgen 2016	311 197	311 197
Ökad bemanning inom äldreomsorgen 2016	3 481 685	3 481 685
Ökad bemanning inom äldreomsorgen 2017	3 457 064	3 457 064
TOTALT:		7 249 946

Iakttagelser och verifiering

Sammantaget har de granskade verksamheterna ansökt om 15 stycken olika riktade statsbidrag under granskningsperioden, att jämföra med vår kartläggning om totalt 27 stycken bidrag. 9 stycken bidrag har sökts mer än en gång. Av de 15 riktade statsbidragen är 13 stycken inom förskola och grundskola och två stycken inom äldreomsorg. Beviljat anslag uppgår till totalt ca 26,5 mnkr. För ett antal bidrag är ansökningsförfarandet ej klart vid tidpunkt för granskning.

En jämförelse har gjorts mellan vår kartläggning (se bilaga 1) och ovanstående tabeller (tabell 1-2). Kontroll har skett av om respektive verksamhet har ansökt om de riktade statsbidrag som funnits att söka under granskningsperioden. Följande har noterats:

- BSN har ansökt om 13 stycken olika riktade statsbidrag under granskningsperioden, varav 8 bidrag har sökts två år i följd. Av vår kartläggning framgår att det funnits 24 stycken olika riktade statsbidrag att ansöka om under

granskningsperioden, vilket innebär att verksamheten inte sökt 11 stycken bidrag. Orsaken till varför de ej har sökts framgår av nedanstående tabell.

Tabell 3: Ej sökta bidrag inom förskola/grundskola

Ej ansökt statsbidrag	Förklaring
Bidrag till sommarlovsaktiviteter	Sökts av annan förvaltning.
Entreprenörskap i skolan	Ej analyserat om bidraget går att söka.
Fortbildning rektorer och förskole-chefer	Ej analyserat om bidraget går att söka.
Förlängt matematiklyft	Aktivt avstått att ansöka till förmån för att arbeta med läslyftet.
Hälsofrämjande utveckling	Det fanns inte möjligheter att organisera insatserna för att möjliggöra en ansökan.
Icke-folkbokförda barn (Diplomatbarn)	Ej aktuellt för Osby kommun.
Läslyftet i förskolan	Aktivt avstått att ansöka till förmån för att jobba med digitalisering.
Omsorg på obekvämlig arbetstid	Ej aktuellt för Osby kommun.
Personalförstärkning inom elevhälsa	Uppfyllede inte villkoren.
Utlandssvenska elevers skolgång	Ej aktuellt för Osby kommun.
Ökad undervisningstid för nyanlända Elever	Ej analyserat om bidraget går att söka.

- VON har ansökt om två av tre av de riktade statsbidragen som funnits att ansöka om under granskningsperioden och som framgår av vår kartläggning. Nämnden har inte ansökt om bidrag för kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorgen. Bidraget hanteras inom Utbildning- och arbetsförvaltningen (vuxenutbildning), som söker bidraget i dialog med vård- och omsorg.

3.3. Budget och redovisning

I kommunens övergripande budgetprocess och resursfördelning när kommande års ramar fastställs är riktade statsbidrag ofta föremål för diskussion. Riktade statsbidrag diskuteras även i kommunledningsgruppen i samband med budgetdiskussioner. Alla riktade statsbidrag hanteras på nämndnivå i deras respektive nämndplaner.

Specialdestinerade eller riktade statsbidrag är tidsbegränsade och avsedda för en bestämd verksamhet eller visst ändamål/åtgärd. Enligt information från RKR i oktober 2014 ska riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Huvudregeln är att bidragen kräver någon form av motprestation eller återrapportering. Periodisering ska göras i den period där prestationerna har utförts. Det finns tre olika sätt att hantera riktade statsbidrag i redovisningen.

1. *Prestationsbaserade ersättningar* utbetalas om vissa handlingar genomförts eller vissa mål, nyckeltal eller nivåer uppnåtts. Bidraget ska

bokförs i samma perioder som prestationerna utförts. Utbetalning i efterskott ska tas upp som fordran (upplupen intäkt) i den period som prestationen utförts och som skuld (förutbetalad intäkt) om de utbetalas i förskott.

2. Om *prestationsbaserade bidrag utbetalas för ett framtida tidsbestämt projekt* och de utförda prestationerna utgör beräkningsunderlag för fördelning av bidraget ska det bokföras och matchas mot kostnader över den fastslagna tidsperioden. Denna typ av bidrag är ofta kopplade till redovisningsskyldighet och skyldighet att återbetala kvarvarande medel vid projektidens slut.
3. *Icke prestationsbaserade bidrag* betalas ut utan krav på motprestation och intäktsförs den period som bidraget avser. Bidraget ska intäktsföras i sin helhet även om nedlagda kostnader inte motsvarar bidragets storlek för den period som bidraget avser.

3.3.1. *Förskola och grundskola*

Enligt uppgift har nämnden en ny budgetprocess sedan 2017, i vilken de tar höjd för statsbidrag. I nämndplanen finns de riktade statsbidrag som förvaltningen har kännedom om och som de ska söka. Budget finns för både intäkter och kostnader. Vid förändringar under året görs inga ändringar i budget. Statsbidrag som inkommer under året läggs inte in i detaljbudgeten, utan dessa beaktas endast i prognoser.

All ekonomisk hantering och redovisning sker centralt på förvaltningen. Alla statsbidrag redovisas på egna projektkoder så att de går att följa intäkter och kostnader i ekonomisystemet. Huvudprincipen är att kostnader ska matchas mot intäkter i den mån det är möjligt. För de största statsbidragen uppges detta inte alltid vara möjligt, eftersom stor del av kostnaderna avser lön.

Controllers på förvaltningen gör månadsvisa budgetuppföljningar, på bidrags-/projektnivå. I samband med bokslut säkerställer verksamhetscontroller vilka bidrag som ska periodiseras på nästa år, samt vilka som ska intäktsföras alternativt återbetalas till bidragsgivaren.

3.3.2. *Äldreomsorgen*

Riktade statsbidrag inom äldreomsorg tas inte upp i nämndens detaljbudget. Nämndplan upprättas årligen i september/oktober och information eller beslut om bidrag inkommer tidigast i januari. Förutom löneökning så görs inga ändringar i budget under året.

All ekonomisk hantering och redovisning sker centralt på förvaltningen. Av förvaltningens rutin framgår att alla statsbidrag bokförs på egna projektnummer i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning av intäkter och kostnader. Vid intervju anges dock att kostnaderna inte alltid överensstämmer med verkligheten och det faktiska utfallet eftersom det finns en rörlighet mellan projekt. Det är därmed svårt att veta exakt vilka kostnader som avser respektive projekt. De rättar inte upp redovisningen i efterhand. Vid intervju anges att de inte rullar medel över årsskiftet.

Det är enhetscheferna samt områdescheferna som ansvarar för att medlen används under den period som de är avsedda för. Cheferna ansvarar för sin egen budget och förutsätts göra månadsvisa uppföljningar. Av förvaltningens rutin framgår att intern kontroll av statsbidragens användande och bokföring görs vid varje budgetuppföljning. Enligt uppgift ska det inom ramen för 2018-års internkontroll göras stickprov på att personal konterar på rätt projekt och ansvarsområde.

3.4. Återrapportering till nämnd

Det görs ingen samlad redovisning av riktade statsbidrag till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Det sker regelmässig återrapportering till barn- och skolnämnden. Redovisning görs dock inte på projektnivå, utan på en mer övergripande nivå. Vid intervju anges att det finns en god kommunikation mellan politiken och tjänstemännen, och att politiken står bakom förvaltningen och litar på att de gör den bästa bedömningen utifrån kommunens mål etc.

Det sker regelmässig återrapportering till vård- och omsorgsnämnden. Redovisning av riktade statsbidraget sker årligen och genom kvalitetsförbättringar anges hur respektive bidrag har fördelats, vad medlen använts till och vad effekterna blivit.

4. Revisionell bedömning

4.1. Avstämning mot kontrollfrågor

Revisionsfrågan besvaras utifrån fem uppställda kontrollfrågor. Respektive kontrollfråga bedöms uppfyllt, delvis uppfyllt eller ej uppfyllt.

	Bedömning och kommentar	Bedömning och kommentar
Kontrollfråga	Barn- och skolnämnden	Vård- och omsorgsnämnden
Finns det ändamålsenliga rutiner för ansökning/rekvirering och rapportering av riktade statsbidrag?	<p>Delvis uppfyllt Inom barn- och skolförvaltningen finns inga dokumenterade riktlinjer för statsbidragsansökningar. Ansvaret är dock tydligt och ligger på förvaltningschef, verksamhetscontroller och områdeschefer, vilka genomför bevakning och ansökning av riktade statsbidrag.</p> <p>Inför 2018 finns i nämndplanen en sammanställning över bidrag som ska sökas. Det sker en återkommande muntlig rapportering till nämnd avseende sökta och erhållna riktade statsbidrag.</p>	<p>Uppfyllt Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns dokumenterade rutiner för hantering av riktade statsbidrag. Ansvaret är tydligt fördelat mellan förvaltningschef och verksamhetscontroller. Även ekonomiavdelningen är involverad vad gäller bevakning.</p> <p>Det sker årlig rapportering till nämnd avseende sökta och erhållna riktade statsbidrag, samt hur medlen använts.</p>
Har berörda nämnder sökt de riktade statsbidrag som de är berättigade till?	<p>Delvis uppfyllt Barn- och skolnämnden har sökt 13 av 24 bidrag. De bidrag som inte söktes har bedömts ej relevanta eller ej varit aktuella. Några har sökts av annan förvaltning. Två bidrag har ej analyserats.</p>	<p>Uppfyllt Vård- och omsorgsnämnden har sökt 2 av 3 bidrag. Nämnden har inte sökt bidrag för kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorg och hälso- och sjukvård. Bidraget hanteras vid annan verksamhet.</p>
Hur fattas formella beslut avseende ansökan/att eventuellt inte ansöka om riktade statsbidrag?	<p>Delvis uppfyllt Nämnden har under 2016 och 2017 inte fattat formella beslut om ansökningar av riktade statsbidrag. Formella</p>	<p>Delvis uppfyllt Nämnden fattar beslut om att bidrag som överstiger sex prisbasbelopp, dock fattas beslut endast en gång för bi-</p>

drag? Har nämndbeslut/delegationsbeslut fattats?	<p>beslut har inte heller regelmässigt skett via delegationsbeslut. Av delegationsordningen framgår att nämnd ska fatta beslut om att söka bidrag som överstiger 6 basbelopp.</p> <p>Från 2018 gäller nya dock nya beslutsrutiner. I nämndens beslutade nämndplan avseende 2018 redovisas vilka bidrag som ska sökas.</p>	<p>drag som gäller flera år. Av delegationsordning framgår att vård- och omsorgschef har rätt att ansöka om bidrag upp till sex prisbasbelopp.</p> <p>Vi har inte tagit del av några delegationsbeslut. Förvaltningen saknar konkreta rutiner för hur ett beslut om att inte söka ett bidrag ska hanteras.</p>
Har bidragen tagits med i verksamhetens detaljbudget?	<p>Uppfyllt</p> <p>De riktade statsbidrag som är fullt ut kända vid budgettillfället läggs in i budget för utförarna. De bidrag som inkommer under verksamhetsåret läggs inte in i budget utan hanteras i löpande redovisning.</p>	<p>Delvis uppfyllt</p> <p>Inga bidrag tas med i detaljbudget. Redovisning av intäkter och kostnader sker strukturerat och uppföljningsbart.</p>
Redovisning sker i enlighet med RKR?	<p>Uppfyllt</p> <p>Alla statsbidrag projektförs i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs kostnader löpande på respektive projektnummer.</p>	<p>Uppfyllt</p> <p>Alla statsbidrag projektförs i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs kostnader löpande på respektive projektnummer.</p>

4.2. Revisionell bedömning

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har berörda nämnder ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll?*

Efter genomförd granskning gör vi den sammanfattande bedömningen att barn- och skolnämnden inte fullt ut har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer vidare att vård- och omsorgsnämnden i huvudsak har ändamålsenliga rutiner avseende ansökning samt redovisning av riktade statsbidrag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Den sammanfattande bedömningen baseras på följande iakttagelser:

- Ansvaret för hantering av riktade statsbidrag är tydliggjort inom respektive verksamhet/förvaltning. Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns dokumenterade och ändamålsenliga rutiner för hanteringen. Dokumenterade rutiner saknas inom barn- och skolförvaltningen.
- Barn- och skolnämnden fattar i regel inte formella beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag. Vård- och omsorgsnämnden fattar beslut om bidrag överstigande sex prisbasbelopp. Av berörda nämndernas delegationsordningar framgår att berörda förvaltningschefer har rätt att på delegation fatta beslut om projektmedel, EU-bidrag m.m. upp till sex prisbasbelopp.
- Vår kartläggning och verifiering visar att berörda nämnder har sökt 15 av de totalt 27 olika riktade statsbidrag inom granskningsområdet som funnits tillgängliga under granskningsperioden, varav 13 inom förskola och grundskola och 2 inom äldreomsorg.
- Inom barn- och skola läggs alla vid budgettillfället kända riktade statsbidrag in i verksamhetens detaljbudget för utförarna. Bidrag som inkommer senare under året läggs inte in i budget utan hanteras i löpande redovisning. Inom vård- och omsorg tas riktade statsbidrag inte med i verksamhetens detaljbudget. Det saknas kommunövergripande rutiner för hur statsbidrag ska hanteras i budget.
- Redovisning sker i huvudsak i enlighet med RKR. Alla riktade statsbidrag projektförs i ekonomisystemet, vilket möjliggör uppföljning. I enlighet med RKR bokförs kostnader löpande på respektive projektnummer.
- Det sker ingen samlad redovisning av riktade statsbidrag till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. Regelmässig årlig återrapportering sker dock till berörda nämnder.

4.3. Rekommendationer

I syfte att förstärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- I samverkan med kommunens centrala ekonomiavdelning årligen kartlägga vilka riktade statsbidrag som finns att söka.
- Statsbidrag som planeras att sökas/inte sökas bör beslutas av berörd nämnd, alternativt redovisas för berörd nämnd i det fall ansökan sker i enlighet med delegationsbeslut.
- Ansökningar om riktade statsbidrag som påverkar verksamhetens omfattning och finansiering under en längre period bör behandlas av nämnd.
- Tydliggör nämndernas delegationsordningar med avseende om ansökningar av riktade statsbidrag får ske enligt delegationsbeslut. Av nuvarande delegationsordningar framgår att ansökningar av projektmedel, EU-bidrag m.m. har delegerats.

- De riktade statsbidrag som söks bör tas upp i verksamheternas detaljbudgetar och budgeteras i ekonomisystem.
- Återrapportera till kommunstyrelsen och nämnderna de sökta och erhållna riktade statsbidragen.

2018-01-16

Martin Halldén

Projektledare

Lena Salomon

Uppdragsledare

Bilaga 1: Kartläggning av riktade statsbidrag

Tabell 1: Riktade statsbidrag inom förskola och grundskola

Statsbidrag	Bidragsgivare	Kommunen har sökt bidraget?
Bidrag till sommarlovsaktiviteter	MUSC	Ja (sökts av annan verksamhet)
Entreprenörskap i skolan	Skolverket	Nej
Fortbildning rektorer och förskolechefer	Skolverket	Nej
Fortbildning specialpedagogik	Skolverket	Nej
Förlängt Matematiklyft	Skolverket	Nej
Hälsofrämjande utveckling	Skolverket	Nej
Icke-folkbokförda barn (Diplomatbarn)	Skolverket	Nej
Karriärtjänster	Skolverket	Ja
Lovskola	Skolverket	Ja
Lågstadiesatsningen	Skolverket	Ja
Läraryftet	Skolverket	Ja
Lärlönelyftet	Skolverket	Ja
Läsllyftet	Skolverket	Ja
Läsllyftet i förskolan	Skolverket	Nej
Läxhjälp	Skolverket	Ja
Mindre barngrupper i förskolan	Skolverket	Ja
Omsorg på obekvämt arbetstid	Skolverket	Nej
Papperslösa barn i skolan	Skolverket	Ja
Personalförstärkning inom elevhälsa	Skolverket	Nej
Samverkan för bästa skola	Skolverket	Ja
Skapande skola	Statens Kulturråd	Ja
Upprustning av skollokalerna och utemiljöer vid skolor, förskolor och fritidshem	Boverket	Nej (sökts av annan verksamhet)
Utlandssvenska elevers skolgång	Skolverket	Nej
Ökad undervisningstid för nyanlända elever	Skolverket	Nej

Tabell 2: Riktade statsbidrag inom äldreomsorg

Statsbidrag	Bidragsgivare	Kommunen har sökt bidraget?
Kunskapsutbildning för baspersonal inom äldre- och funktionshindersomsorgen	Socialstyrelsen	Ja
Kompetensutbildning för tillfälligt anställda i äldreomsorg och hälso- och sjukvård	Skolverket	Hanteras av annan vht
Ökad bemanning inom äldreomsorgen	Socialstyrelsen	Ja

